

E. HANZLÍKOVÁ, E. MENČÍK, V. PESL*

PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ PŘEDMAGURSKÉ JEDNOTKY V MORAVSKOSLEZSKÝCH BESKYDECH

К ПОЗНАНИЮ ДОМАГУРСКОЙ ТЕКТОНИЧЕСКОЙ
ЕДИНИЦЫ В МОРАВО-СИЛЕЗСКИХ БЕСКИДАХ

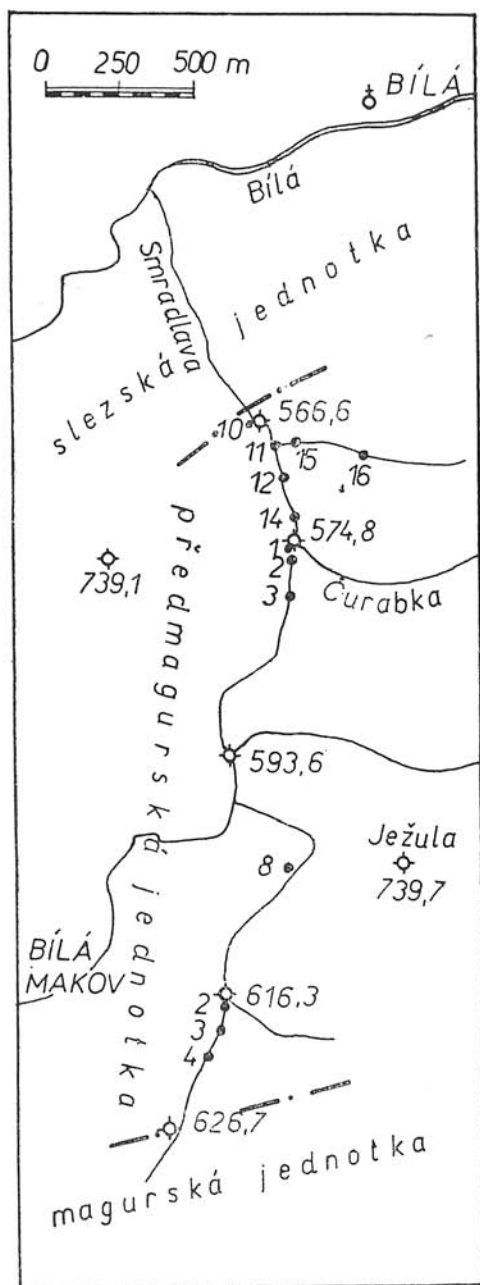
(Obr. 4—5 v textu, tab. VII, německé resumé)

Předmagurská jednotka v pojetí polských autorů zahrnuje faciálně tektonické jednotky flyšových Karpat, jejichž původní sedimentační prostor se rozkládá mezi dílčí geosynklinálou slezskou na severu a magurskou na jihu. Pod tímto pojmem shrnuje M. Książkiewicz (1956) předběžně dukelsko-užocké vrásky, okenní série vnější skupiny flyšové, vystupující v magurském příkrovu mezi Świątkowou a Mszanou Dolnou a konečně série, uskrípnuté na čele magurského příkrovu v západních polských Beskydech (J. Burtan — K. Konior — M. Książkiewicz, 1937) v jednotku vyššího paleogeografického a tektonického významu.

Karpatští geologové se domnívali, že dále směrem k Z na území ČSSR slezská jednotka se převážně přímo tektonicky stýká s příkrovem magurským (A. Matějka — Z. Roth, 1956, M. Książkiewicz, 1956). Možnou existenci předmagurské jednotky na našem území předpokládali polští autoři (J. Burtan — K. Konior — M. Książkiewicz, 1937, J. Burtan — St. Sokolowski, 1956) pouze v prostoru Girové, k. 839,7. Podle názorů A. Matějky — Z. Rotha (1949) a našich nových výzkumů patří jak vrchol, tak i severní svahy Girové spodnímu oddílu paleogénu račanské série, tudíž k magurskému příkrovu. Teprve v poslední době připouští A. Matějka (1960), že předmagurská jednotka pokračuje i na území ČSSR v prostoru J od Jablunkova.

V roce 1961 jsme studovali litologicko-faciální vývoj flyšových sérií, vyvinutých na čele magurského příkrovu v několika základních profilech. Při tomto výzkumu jsme zjistili, že v profilu potoka Smradlavy (levostranný přítok Bílé — Moravskoslezské Beskydy) vystupují série se samostatným litologicko-faciálním vývojem, které jsou tektonicky vklíněny mezi slezský a magurský příkrov a od-

* RNDr. E. Hanzliková, Ústřední ústav geologický, Hradební ul. 9, Praha 2, RNDr. E. Menčík, RNDr. V. Pesl, Výzkumný ústav ČND, Mozartova ul. 1, Brno.

Obr. 4. Skica mikropaleontologických lokalit (1–16) z předmagurské série, potok Smradlava.

povídají tak předmagurské jednotce (tab. VII, obr. 1, obr. 4 v textu).

Vzhledem k závažnosti těchto zjištění pokládáme za nutné zveřejnit předběžné výsledky našich studií geologických (V. Pesl, E. Menčík) a mikropaleontologicko-stratigrafických (E. Hanzlíková).

Na základě úložných geologických poměrů a paleontologického zpracování mikrofaun lze v předmagurské sérii na potoce Smradlava stanovit vrstvy svrchnokřídové a paleogenní. Vrstevní sled není prozatím úplný, není však pochyb, že bude v jiných profilech dalšími výzkumy rozšířen a doplněn (obr. 5 v textu).

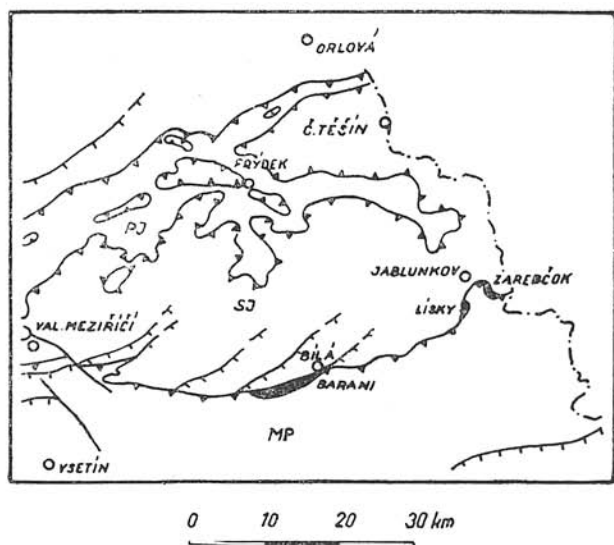
Maastricht a dan se vyznačuje výrazně neflyšovým, převážně slínovcovým vývojem. V uvedeném profilu byly prozatím rozlišeny vrstvy spodního a svrchního maastrichtu a danu, které mají litologicky mnoho společných znaků.

Maastricht spodní, zjištěný u k. 574,8, tvoří pelitické souvrství šedozelených, někdy i zelenošedých slinitých jílovců až slínovců, místy tmavě šedě skvrnitých s tenkými vložkami šedých, nazelenalých vápenců, někdy zeleně laminovaných a šmouhovaných. V drobných čočkách ojediněle přistupují i siltové slinité jílovce pelosideritické. Ve vrstvách byl nalezen i malý úlomek blíže neurčitého inocerama.

200 m J od k. 574,8 obsahují šedé, při zvětrání nazelenalé, proměnlivě písčité, místy tmavě šedě skvrnitě slínovce, vložky velmi ojedinělých (30 cm) světlešedých, středně až hrubě zrnitých arkozových pískovců cukrovitého vzhledu.

Asi 135 m JJV od k. 566,6 jsou v těchto slínovcích přítomny neprůběžné čočky zelenošedých vápnitých slínovců a zelenošedých slinitých pelosideritů v lávkách do 6 cm, a ojediněle i uvedené pískovce.

Obr. 5. Rozšíření předmagurské série v Moravsko-slezských Beskydech. — Vyšvětlivky: Předmagurská série — vyčerněno, MP — magurský příkrov, SJ — slezská jednotka, PJ — pod-slezská jednotka.

Příslušnost těchto vrstev ke spodnímu maastrichtu dokládají bezpečně foraminiferní společenstva (tab. I v textu, tab. VII).

Maastricht svrchní představují šedé, zelené, šedozelené a na rozdíl od spodního maastrichtu i červené slínovce proměnlivě písčité. Pelity jsou všeobecně měkčí než vrstvy spodního maastrichtu. Z vložek pozorujeme velmi ojediněle paralelně laminované, modrošedé, jemnozrnné pískovce (až 10 cm) s drobnými bioglyfy a gradačně zvrstvený, středně jemně zrnitý vápnitý pískovec modravošedý. Tyto vrstvy vystupují 50 m J od k. 574,8.

Svrchní maastricht byl prokázán i v pravostranné pobočce Smradlavy, 200 m JV od k. 566,6 v zelenošedých, někdy nepravidelně tmavošedě skvrnitých, jemně písčitých slínovcích, vystupujících tam v poruchovém pásmu (spolu s bloky spodnokřídových hornin).

Stáří svrchního maastrichtu je mikropaleontologicky doloženo řadou vzorků (tab. I, v textu, tab. VII, obr. I).

Dále pokračuje opět sedimentací šedých, světlešedozelených, trávově zeleně ovětrávajících, drobně tmavošedě skvrnitých slínovců a červených slínovců. Ojediněle a nepravidelně se objevují i neostře omezené (až 50 cm) silné polohy černošedých (hnědých) slínovců. Psamitické či jiné vložky nebyly zatím ve vrstvách zjištěny.

Tabulka 1

Seznam foraminifer maastrichtu na lokalitě Bilá; vzorky v profilu	Maastricht					
	spodní				svrchní	
	1a	3a	11d	15a	2a	16b
+ <i>Dendrophrya excelsa</i> Grzyb.	3	2	3	2	5	5
<i>Kalamopsis grzybowskii</i> (Dylaž.)	.	.	.	.	1	1
<i>Hormosina</i> ex gr. <i>ovulum</i> (Grzyb.) div. formae	1	1	1	2	.	3
<i>Hormosina excelsa</i> (Dylaž.)	1	.	.	.	.	.
<i>Nodellum velascoense</i> (Cushman)	.	.	1	1	.	1
<i>Ammodiscus hoernesi</i> (Karrer)	.	.	.	1	2	1
<i>Rzehakina</i> ex gr. <i>complanata</i> (Grzyb.)	.	.	.	1	.	.
<i>Haplophragmoides</i> div. spec.	1	.	.	.	1	1
<i>Haplophragmoides tenuis</i> Cushman	1	.	.	.	2	.
+ <i>Spiroplectammina dentata</i> (Alth)	.	.	.	.	.	2
<i>Spiroplectammina rosula</i> (Ehrenberg)	.	.	.	.	1	.
<i>Gaudryina foeda</i> (Reuss)	.	.	.	.	3	.
+ <i>Dorothyia bullella</i> (Carsey)	.	.	.	.	3	.
<i>Marssonella</i> ex gr. <i>oxycona</i> (Reuss)	1	.	.	1	1	2
<i>Marssonella</i> aff. <i>ozawai</i> Cushman	1	.	.	.	1	.
+ <i>Pseudogaudryinella capillosa</i> (Cushman)	1	.	.	.	4	2
+ <i>Pseudogaudryinella compacta</i> Dam & Sigal	.	.	.	.	.	4
<i>Textulariella</i> aff. <i>cretosa</i> Cushman	.	.	.	.	1	.
+ <i>Textulariella</i> cf. <i>cushmani</i> Dam & Sigal	1	.	.	.	.	.
<i>Arenobulimina puschi</i> (Reuss) (svrchní senon)	.	.	.	.	2	.
+ <i>Lenticulina</i> ex gr. <i>stephensoni</i> Cushman	.	.	.	.	1	.
<i>Ramulina</i> sp.	.	.	.	.	1	2
+ <i>Reussella</i> ex gr. <i>szajnochae</i> (Grzyb.)	.	.	.	.	.	5
+ <i>Aragonia</i> ex gr. <i>ouezzanensis</i> Rey	.	.	.	.	.	1
+ <i>Aragonia</i> ex gr. <i>trinitalensis</i> Cushman & Renz	.	.	.	.	.	1
<i>Pullenia quiqueloba</i> (Reuss)	1	.	.	1	.	.
<i>Valvulineria</i> ex gr. <i>allomorphinoides</i> (Reuss)	.	.	.	1	.	.
<i>Gyroidina</i> div. spec.	.	.	2	1	.	3
+ <i>Stensiöina</i> cf. <i>caucasica</i> (Subbotina)	.	.	.	1	.	1
+ <i>Stensiöina whitei</i> Morozova	.	.	.	.	.	1
+ <i>Eponides</i> ex gr. <i>bolli</i> Cushman & Renz	.	.	1	1	.	3
<i>Eponides</i> ex gr. <i>frankei</i> Brotzen	.	.	.	.	.	3
<i>Eponides lunata</i> Brotzen plochá forma	2	.	.	.	2	.
<i>Eponides lunata</i> Brotzen	.	.	.	.	.	3
+ <i>Globigerina</i> ex gr. <i>aspera</i> (Ehrenberg)	.	.	.	3	.	.
<i>Rugoglobigerina</i> aff. <i>gansseri</i> Gandolfi	.	.	.	1	.	.
+ <i>Rugoglobigerina ornata</i> Bronnimann	.	.	.	2	.	.
<i>Rugoglobigerina</i> ex gr. <i>pennyi</i> (Bronnimann)	.	.	.	.	.	1
+ <i>Rugoglobigerina rugosa</i> (Plummer)	.	2	1	1	.	1
+ <i>Globotruncana</i> ex gr. <i>arca</i> (Cushman)	.	3	1	1	1	1
+ <i>Globotruncana confusa</i> (Cushman)	.	.	.	.	.	1
+ <i>Globotruncana stuarti</i> (Lapparent)	.	2	.	.	.	1

Pokračování tabulky 1

Seznam foraminifer maastrichtu na lokalitě Bilá; vzorky v profilu	Maastricht					
	spodní				svrchní	
	1a	3a	11d	15a	2a	16b
+ <i>Globotruncana</i> ex gr. <i>tricarinala</i> (Quereau)	1	5	2	3	.	.
+ <i>Abathomphalus</i> aff. <i>mayaroensis</i> (Bolli)	.	.	.	.	1	.
+ <i>Gümbelina</i> ex gr. <i>carseyae</i> Plummer	.	.	.	1	.	.
+ <i>Gümbelina</i> ex gr. <i>striata</i> (Ehrenberg)	.	1	.	1	.	.
+ <i>Pseudotextularia elegans</i> (Rzehak)	.	.	1	1	.	.
a některé další špatně zachovalé druhy						

Foraminifery jsou řazeny podle systému V. Pokorného, 1958.

Druh označený + je významný, nebo stratigraficky cenný.

Četnost: 1 = 1—3 exempláře, 2 = 4—6 exemplářů, 3 = 7—10 exemplářů, 4 = 11—15 exemplářů, 5 = nad 15 exemplářů.

Zařazení vrstev bylo provedeno na základě mikroasociací (tab. 2 v textu a tab. VII, obr. 2).

Paleogén předmagurské jednotky začíná na potoku Smradlava pískovcovými vrstvami paleocénu, na něž navazují spodnoeocenní pestré vrstvy a vrstvy menilitové. Vrstvy středního eocénu v uvedeném profilu nebyly zjištěny. Vzhledem k silnému tektonickému namáhání spodnoeocenních pestrých vrstev je více než pravděpodobné, že střední eocén chybí v důsledku tektonické redukce. Podobně nebylo zjištěno ani přímé normální nadloží menilitových vrstev (krosněnské vrstvy), redukované magurským nasunutím.

Paleocenní vrstvy, vystupující v přímém nadloží pelitických vrstev danu, tvoří výrazný pískovcový komplex o mocnosti 250 m. Sledujeme jej v korytě Smradlavy S i J od k. 593,6.

Z pískovců jsou nejhojněji zastoupeny světlešedé (žlutošedé, žlutohnědé, rezavě i červenavě zvětrávající) pískovce středně až hrubě zrnité, živcové či arkozové, z velké části nevápnité, ojediněle i drobně slepencové s valounky křemene (3—4 mm, vzácně až 2 cm), ojediněle též s úlomky grafitických břidlic a zelených fylitů (1 cm). Většinou jsou v masivnějších lavičích 40—400 cm a při rozpadu zaobleně balvanité. Jemnější variety pískovců (jemně až středně zrnité) vykazují občas i nepravidelnou laminaci, místy i deskovitou a destičkovitou dělitelnost; vystupují většinou v lávkách do 30 cm.

Ve slabých pelitických vložkách o síle 5—30 cm jsou přítomny šedé, zelené a olivové jílovce. Pouze ve vyšší části souvrství jsme zjistili jednu vložku (50 cm) rudohnědých jílovců s ojedinělými zelenými proužky a skvrnami s lávkou (8 cm) tmavošedého, jemnozrného, křemitého skelného pískovce houževnatého.

Podle mikrofauny zařazujeme pískovcové vrstvy do paleocénu.

Tabulka 2

Seznam foraminifer danu na lokalitě Bílá: vzorky v profilu	Dan				
	12a	12b	12c	14a	14b
+ <i>Saccamina placenta</i> (Grzyb.)	.	.	3	.	.
<i>Dendrophrya</i> ex gr. <i>excelsa</i> Grzyb.	.	1	5	5	5
<i>Kalamopsis grzybowskii</i> (Dylaž.)	.	.	1	.	.
<i>Reophar trinitatensis</i> (Cushman & Renz)	.	.	1	.	.
+ <i>Hormosina ovulum</i> (Grzyb.) megalosféra	.	.	3	1	.
<i>Ammodiscus</i> sp.	.	1	.	.	.
<i>Ammodiscus hoernesii</i> (Karrer)	.	.	.	1	3
<i>Glomospira charoides</i> (J. & P.)	.	.	.	.	1
<i>Haplophragmoides</i> sp. (juv.)	.	.	.	1	.
<i>Haplophragmoides excavatus</i> Cushman & Watt.	.	.	.	.	2
<i>Haplophragmoides medius</i> Subbotina	.	.	.	.	2
<i>Haplophragmoides</i> cf. <i>prorectus</i> Maslákova	.	.	.	.	2
<i>Haplophragmoides suborbicularis</i> (Grzyb.)	.	.	.	.	4
<i>Haplophragmoides lenis</i> Cushman	.	.	.	.	2
<i>Thalmanammina subtruncata</i> (Grzyb.)	.	.	1	2	.
<i>Thalmanammina walleri</i> (Grzyb.)	.	.	.	.	2
<i>Bolivinosia spectabilis</i> (Grzyb.)	.	.	.	.	1
<i>Trochammina quadriloba</i> (Reuss)	.	.	.	.	4
+ <i>Plectina</i> ex gr. <i>rara</i> (Subbotina)	.	.	.	.	2
<i>Plectina fallax</i> (Grzyb.)	1	.	.	.	2
<i>Pseudogaudryinella</i> ex gr. <i>compacta</i> D. & S.	.	.	.	.	3
+ <i>Malanzia</i> ex gr. <i>varians</i> (Glaessner)	.	.	.	1	.
<i>Arenobulimina</i> ex gr. <i>obliqua</i> (d'Orb.)	.	.	.	.	2
<i>Arenobulimina puschi</i> (Reuss)	.	.	.	.	3
+ <i>Anomalina</i> cf. <i>vanbelleni</i> Dam & Sigal	.	1	.	.	.
+ <i>Globigerina</i> ex gr. <i>daubjergensis</i> Bronnim.	2	3	.	.	.
+ <i>Globigerina</i> ex gr. <i>prolata</i> Bolli	.	1	.	.	.
+ <i>Globigerina</i> ex gr. <i>triloculinoides</i> Plummer	4	5	.	.	.
+ <i>Globorotalia pusilla</i> Bolli	.	2	.	.	.
+ <i>Globorotalia</i> ex gr. <i>trinidadensis</i> Bolli.	1	2	.	.	.
+ radiolárie — Discoidea	.	.	.	.	1

Foraminifery jsou seřazeny podle systému V. Pokorného, 1958.

Druh označený + je významný, nebo stratigraficky cenný.

Četnost: 1 = 1–3 exempláře, 2 = 4–6 exemplářů, 3 = 7–10 exemplářů, 4 = 11–14 exemplářů, 5 = nad 15 exemplářů.

Vzorek Bílá — 8b vykazuje bohatou asociaci s četnými schránkami druhu *Trochamminoides velascoensis* (Cushman), *Thalmanammina* sp., *Saccamina placenta* (Grzyb.), *Rzehakina inclusa* (Grzyb.), *Hormosina ovulum* (Grzyb.) mikrosféry, úlomky druhu *Rhabdammina cylindrica* Glaessner, *Ammodiscus polygyrus* (Reuss). Společenstvo možno zařadit k paleocénu (landenu?).

Vzorek Bílá — 8c má bohatou asociaci s převládajícím druhem *Saccamina placenta* (Grzyb.), doprovázenou četnými schránkami druhu *Rzehakina inclusa* (Grzyb.), *Hormosina ovulum* (Grzyb.) mikrosféry, *Spiroplectamina variata* Vasilenko, *Trochamminoides velascoensis* (Cushman). Vzácná je *Hormosina excelsa* (Dylaž.), *Rzehakina minima* (Cushman et Renz), úlomky *Nodellum velascoense* (Cushman). Poměrně hojně se vyskytuje druh *Thalmannammina* ex gr. *walteri* (Grzyb.), *Thalmannammina nucleolus* (Grzyb.), *Glomospira charoides* (J. & P.) a několik exemplářů *Spiroplectamina* ex gr. *variata* Vasilenko.

Pestré vrstvy spodnoeocenní vystupují v délce asi 250 m od k. 616,3 k J. Vyznačují se velmi výraznou pestrout pelitickou sedimentací s potlačeným zastoupením pískovcové složky. Rudohnědé, občas i zeleně skvrnité jílovce v nich převažují nad zelenými a tmavošedými jílovci, tvořícími vložky o síle 1–50 m. Lávky (1–10 cm, vzácně až 30 cm) pískovců šedých aleuritických až jemnozrnných jsou vcelku podřadné. Často mají zelené jílovité povlaky na vrstevních plochách. Hojnější zastoupení pískovců v drobně rytmicky flyšovém vývoji pozorujeme jen v nejsvrchnější části vrstev ve spojení se zelenými jílovci, kde rudohnědé jílovce se omezují jen na několik proužků (max. 5 cm silných).

Ve vrstvách jsou nepravidelně roztroušené nehojné jílovcové pelosiderity v síle 4–20 cm.

Zachovaná mocnost vrstev je maximálně 200 m. Mikropaleontologické analýzy vzorků dokládají jejich spodnoeocenní stáří, případně postavení na hranici paleocén—spodní eocén (tab. 3 v textu).

Menilitové vrstvy vystupují asi 370 m J od k. 616,3. Tvoří tmavošedé až černohnědé slínité jílovce až slínovce ve spodní části vrstev s podřadnými vložkami olivových slinitých jílovců, šedo zelených jílovců, šedých slabě nahnědlých slínovců a lokálně světlešedých limoniticky ovětrávajících, drobně skvrnitých slínovců. Velmi ojedinělé jsou vložky šedých jemnozrnných vápnitých pískovců (15–80 cm) nebo šedých a zelenošedých, jemně až středně zrnitých glaukonitických pískovců skelných, křemitovápnnitých, někdy i se šmouhovitými proužky litotamní (síla lávek 10–60 cm). V jedné lavici zjištěn v bazálních 15 cm světle šedo zelený, středně zrnitý, křemitovápnnitý pískovec glaukonitický, přecházející v pozitivní gradaci do jemnozrnného vápnitého pískovce až vápnitého siltovce.

Velmi vzácně se objevují bochníky jílovcových pelosideritů. Vrstvy jsou silně tektonicky namožené (ohlazy, podrcení) a provrásněné (i překocené). Tektonicky redukována mocnost činí asi 50–100 m.

Mikropaleontologicky studované vzorky neposkytly žádnou mikrofaunu.

Vrstevní sled předmagurské jednotky v profilu Smradlavy se vyznačuje tedy dvěma pestrými vývoji vrstev svrchnokřídového a spodnoeocenního stáří. Za-

Tabulka 3

Seznam foraminifer nejvyššího paleocénu až spodního eocénu na lokalitě Makov; vzorky v profilu	Paleocén až spodní eocén				
	2	3a	3b	3c	4
+ <i>Saccamina</i> sp.	1	.	1	.	.
<i>Dendrophrya</i> ex gr. <i>excelsa</i> Grzyb.	4	1	1	2	4
<i>Kalamopsis grzybowskii</i> (Dylaž.)	.	.	1	.	.
<i>Hormosina</i> aff. <i>excelsa</i> (Dylaž.)	.	.	.	.	1
<i>Nodellum velascoense</i> (Cushman)	.	.	.	1	.
<i>Ammodiscus</i> sp.	.	1	.	1	.
<i>Ammodiscus</i> cf. <i>hoernesi</i> (Karrer)	.	.	.	.	2
<i>Glomospira charoides</i> (J. & P.)	.	.	.	.	2
<i>Haplophragmoides prorrectus</i> Maslakova	.	.	.	.	2
<i>Thalmanamina</i> ex gr. <i>sublurbinata</i> (Grzyb.)	.	.	.	3	.
<i>Thalmanamina</i> sp.	2	.	1	.	2
<i>Plectina</i> cf. <i>fallax</i> Grzyb.	.	.	1	1	1
+ <i>Plectina</i> cf. <i>jankoi</i> (Majzon)	2	.	.	1	.
<i>Plectina</i> sp.	1	.	.	1	.
+ radiolárie: Discoidea	3	2	.	3	2

Foraminifery jsou seřazeny podle systému V. Pokorného, 1958.

Druh označený + je významný, nebo stratigraficky cenný.

Četnost: 1 = 1–3 exempláře, 2 = 4–6 exemplářů, 3 = 7–10 exemplářů, 4 = 11–15 exemplářů, 5 = nad 15 exemplářů.

tímco se vrstvy svrchního maastrichtu až danu vyznačují vápnitostí jílovců, je pestrá sedimentace spodnoeocenního stáří zastoupena v pelitické složce vždy nevápnitými jílovcí. Tím lze obě série od sebe i kartograficky odčlenit.

Největší litologicko-faciální rozdíly proti jednotce slezské a magurské existují v předmagurské jednotce v sedimentech svrchní křídý a danu, které nemůžeme srovnávat ani s ístebnanskými, ani s inoceramovými vrstvami. Litologickým charakterem se pestré svrchnokřídové a danské vrstvy předmagurské jednotky nejvíce blíží pestré sedimentaci jednotky podslezské. Složení mikrofaun zejména ve složce reusell, aragonií a pseudogaudryinel naznačuje však biofaciálně velmi blízké vztahy k sedimentační provincii pieninské a značnou podobnost s mikrofaunami obvyklými v gosauské formaci.

Ve vývoji paleocénu a spodního eocénu nejsou kvalitativní litologické rozdíly mezi slezskou, předmagurskou a magurskou jednotkou již tak výrazné ani v sedimentaci hrubě klastických sedimentů, ani v přítomnosti rudohnědých jílovců. Přítomnost menilitových vrstev, které na základě vrstevního sledu pokládáme za svrchnoeocenní, sblížuje předmagurskou jednotku s vnější skupinou flyšovou (sensu Š w i d z i ŋ s k i, 1934).

I když výzkumy o faciálním vývoji a rozšíření předmagurské jednotky jsou na území ČSSR teprve v počátcích, lze přesto říci, že vývoj vrstev zjištěných na potoce Smradlava se blíží nejvíce tzv. severní šupině předmagurské jednotky v Z části polských Beskyd (J. Burtan — St. Sokołowski, 1956). S touto jednotkou má stejné tektonické postavení a nápadně shodný vývoj pestré slínovcové svrchní křídý. Rovněž pro obě jednotky je společné zastoupení menilitových vrstev. Přítomnost křídových biotiticko-glaukonitických pískovců a krosněnských vrstev v pískovcovo-slepencovém vývoji nebyla v profilu Smradlavy prokázána.

Na větší rozšíření předmagurské série v Moravskoslezských Beskydech možno usuzovat (obr. 5 v textu) i z některých dalších nálezů litologicky odlišných vrstev, které byly prozatím zařazovány k magurskému příkrovu. Jsou to danienské červené slínovce, vystupující 2,3 km SSV od kostela v Mostech u Jablunkova, i výchozy pestrých vrstev v potoce J od lesovny v Barani (V od Bílé), v nichž našli Žytka, Šikora a Eliáš schránku inocerama v pelokarbonátové konkreci (Z. Roth, 1960). K předmagurské jednotce můžeme rovněž počítat zelenošedé slínovce s mikrofaunou kampanu až spodního maastrichtu (A. Matějka — Z. Roth, 1956) v levé pramenné větvi potoka Zarebčok JV od Jablunkova.

Z tohoto lze usuzovat, že předmagurská jednotka v západní části karpatského oblouku tvořila alespoň úzký samostatný sedimentační prostor, který se mezi slezskou a magurskou oblastí, zvláště v době svrchní křídý projevoval ukládáním odlišně vyvinutých vrstev za specifických paleogeografických podmínek.

LITERATURA — ЛИТЕРАТУРА — SCHRIFTTUM

- Burtan J. — Konior K. — Książkiewicz M., 1937: Mapa geologiczna Karpat Ślaskich. — Burtan J. — Sokołowski St., 1956: Nowe badania nad stosunkiem regionu magórskiego do krośnieńskiego w Beskidach zachodnich. Przegląd geol. 1956, 10, Warszawa. — Książkiewicz M., 1956: Geology of the Northern Carpathians. Geol. Rundschau, Bd. 45, H. 2, Stuttgart. — Matějka A., 1960: Osnovnyje čerty geologičeskogo strojenija flišевой zony zapadnych Karpat. Materialy Karpatsko-balkanskoj asociacii, 1, Izd. AN, USSR, Kijev. — Matějka A. — Roth Z., 1949: Geologie magurské skupiny flyšové v povodí Kysuce. Sborník SGÚ XVI, díl 2, Praha. — Matějka A. — Roth Z., 1956: Geologie magurského flyše v severním povodí Váhu mezi Bytčou a Trenčínem. Rozpravy ÚÚG 22, Praha. — Roth Z., 1960: Vysvětlující text ke geologické generální mapě, 1:200 000, list Ostrava. Geofond, Praha. — Świdziński H., 1934: Remarques sur la structure des Karpates flycheuses. Bull. du Serv. Géolog. de Pologne, VIII, Warszawa.

Recenzoval D. Andrusov.

EIN BEITRAG ZUR KENNTNIS DER VORMAGURA-EINHEIT
IN DEN MÄHRISCH-SCHLESISCHEN BESKIDEN

(Abb. 4–5 im Text, Taf. VII)

Während der neuen, in der äußeren Randzone der Magura-Gruppe durchgeführten stratigraphisch-faziellen Studien wurden von den Verfassern oberkretazische und paläogene Serien festgestellt, die dem Magura-Flysch lithologisch fremd sind und tektonisch zwischen die Magura- und schlesische Decke eingeschleppt wurden.

Diese Schichtfolge wurde im Profil des Smradlava-Baches (Mährisch-schlesische Beskiden) studiert (Taf. VII, Fig. 1).

Die Oberkreide und die dänische Stufe besteht aus grünen, graugrünen und roten Mergelschiefern. Das Paleozän stellen größtenteils mittel- und grobkörnige, untergeordnet auch konglomeratische Sandsteine von 250 m Mächtigkeit dar. Das Untereozän wird von 200 m mächtigen, überwiegend braunroten, stellenweise auch grünen, mit dünnen Sandsteinbänken flyschartig abwechselnden Tonschiefern gebildet. Alle Stufen sind durch reiche Mikrofaunen, meistens Foraminiferen, belegt (Taf. 1).

Das Mitteleozän fehlt und ist im Smradlava-Bach tektonisch reduziert. Die Menilitschiefer in Form von dunkelbraunen Mergeln gehören den stratigraphisch jüngsten Gliedern der festgestellten Schichtenreihe, dieser faziell selbständigen Serie, die den polnischen Verhältnissen (M. Książkiewicz, 1956) mit der Vormagura-Einheit vergleichbar ist, an.

Zu der obengenannten Einheit sind im Rahmen der Mährisch-schlesischen Beskiden vorläufig noch einige weitere, in der Literatur als Glieder des Magura-Flyschs beschriebene Schichten zu rechnen (Taf. VII, Fig. 1). Es handelt sich hier um rote Mergelschiefer, 2,3 km NNO von Mosty bei Jablunkov, bunte Schichten in der Nähe des Forsthauses Barani östlich von Bíla (Z. Roth, 1960) — und endlich die graugrünen Mergel des Campan und Maestricht im Zarebčok-Bach, SO. von Jablunkov (A. Matějka — Z. Roth, 1956).

Aus diesen geologischen Verhältnissen geht hervor, daß die Schichten der Magura-Einheit auch im Westteil der Flyschkarpaten in einem selbständigen, relativ schmalen Sedimentationsraum und unter spezifischen paläogeographischen Verhältnissen abgelagert wurden.

Erläuterung zu den Abb. 4–5 im Text und Taf. VII

Abb. 4. Skizze der mikropaläontologischen Lokalitäten (1–16) aus der Vormagura-Serie. Smradlava-Bach.

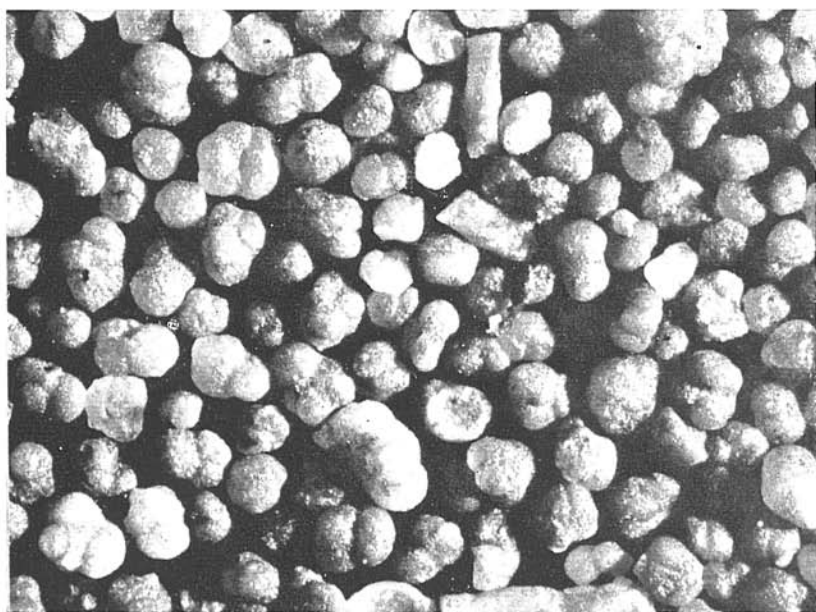
Abb. 5. Verbreitung der Vormagura-Serie in den Mährisch-schlesischen Beskiden. Erklärungen: Vormagura-Serie — schwarz, MP — Magura-Decke, SJ — schlesische Einheit, PJ — unterschlesische Einheit.

Taf. VII

Fig. 1. Foraminiferenassoziation des oberen Maestricht und der Vormagura-Einheit, Lok. Bílá 16b (550/61); siehe auch Taf. 1. Vergr. 30×. Photo Vaňová. — Fig. 2. Foraminiferenassoziation des Dan aus der Vormagura-Einheit, Lok. Bílá 12b (541/61); siehe auch Taf. 2. Vergr. 30×. Photo Vaňová.

Übersetzt von V. Dlabáčová.

* Prom. Geol. E. Hanzlíková, Prom. Geol. E. Menčík, V. Pěsl, Ústřední ústav geologický, Hradecná ul. 9, Praha II.

Obr. 1. Svrchnomaastrichtské foraminiferové společenství z předmagurské jednotky, lok. Bílá 16b (550/61); viz též tab. 1 v textě. Zvětš. 30 $\times$. Foto Vaňová. — Obr. 2. Danienské foraminiferové společenství z předmagurské jednotky, lok. Bílá 12b (541/61), viz též tab. 2 v textu. Zvětš. 30 $\times$. Foto Vaňová.